

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT GOSPODARKI, SKARBU PAŃSTWA I PRYWATYZACJI

KGP.430.001.2019

Nr ewid. 30/2019/19/P/001/KGP

Informacja o wynikach kontroli

WYKONANIE BUDŻETU PAŃSTWA W 2018 R. W CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA

Warszawa, maj 2019 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

Informacja o wynikach kontroli

**Wykonanie budżetu państwa w 2018 r.
w części 20 – Gospodarka**

p.o. Dyrektor Departamentu Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Sławomir Grzelak

z up. Dariusz Szałkowski
wicedyrektor

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 23. V. 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I.	Wprowadzenie	4
II.	Ocena kontrolowanej działalności	7
1.	Ocena ogólna	7
2.	Wnioski	8
III.	Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 20 – Gospodarka	9
1.	Dochody budżetowe.....	9
1.1.	Realizacja dochodów budżetowych.....	9
1.2.	Należności pozostałe do zapłaty.....	10
2.	Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich.....	10
2.1.	Wydatki budżetu państwa.....	10
2.2.	Wydatki budżetu środków europejskich	19
	Zamówienia publiczne	20
2.3.	Efekty rzeczowe prowadzonej działalności.....	21
3.	Sprawozdawczość	22
IV.	Informacje dodatkowe.....	24
	Załączniki	25

I. Wprowadzenie

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli*¹.

Dysponentem części 20 – Gospodarka był w okresie od 1 do 8 stycznia 2018 r. Prezes Rady Ministrów, a od 9 stycznia do 31 grudnia 2018 r. Minister Przedsiębiorczości i Technologii.

W 2018 r. ustanowiono następujących dysponentów trzeciego stopnia:

- 23 kierowników Wydziałów Promocji Handlu i Inwestycji Ambasad i Konsulatów Rzeczypospolitej Polskiej;
- czterech kierowników Zespołów w Stałych Przedstawicielstwach RP przy organizacjach międzynarodowych za granicą: Wydziału Ekonomiczno-Handlowego w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Unii Europejskiej w Brukseli; Zespołu do spraw UNIDO w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Biurze Narodów Zjednoczonych w Wiedniu; Zespołu Ministra Gospodarki w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) z siedzibą w Paryżu oraz Zespołu Stałego Przedstawiciela RP przy WTO w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Biurze Narodów Zjednoczonych i Organizacji Międzynarodowych w Genewie;
- Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, ustanowionego ustawą z dnia 6 marca 2018 r. *o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców*².

W ciągu roku, w związku z realizacją art. 11 ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o wykonywaniu zadań z zakresu promocji polskiej gospodarki przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu Spółka Akcyjna³, który wprowadził zamianę funkcjonujących wydziałów promocji handlu i inwestycji ambasad i konsulatów RP (dalej: WPHI) na sieć nowych zagranicznych biur handlowych podległych Agencji, postawiono w stan likwidacji oraz zlikwidowano wszystkie WPHI, podległe dotychczas bezpośrednio ministrowi właściwemu do spraw gospodarki. Zlikwidowano WPHI:

- z dniem 31 stycznia 2018 r. w: Kijowie, Bukareszcie, New Delhi, Helsinkach, Zagrzebiu;
- z dniem 28 lutego 2018 r. w: Tokio, Kuala Lumpur, Oslo, Pekinie, Sofii;
- z dniem 31 marca 2018 r. w: Algierze, Dublinie, Sztokholmie, Bernie;
- z dniem 30 kwietnia 2018 r. w: Moskwie, Kairze, Wilnie, Johannesburgu, Londynie;
- z dniem 31 maja 2018 r. w: Mińsku, Nowym Jorku, Madrycie i Atenach.

Minister właściwy do spraw gospodarki sprawował nadzór nad Prezesem Głównego Urzędu Miar i Prezesem Urzędu Zamówień Publicznych oraz nad działalnością Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej. Ministrowi właściwemu do spraw gospodarki podlegał Urząd Dozoru Technicznego oraz Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. Minister sprawował także nadzór nad Polskim Centrum Akredytacji oraz 37 instytucjami badawczymi. Od dnia 22 września 2018 r. Minister sprawował nadzór nad 36 instytucjami badawczymi w związku z likwidacją Instytutu Badań Rynku Konsumpcji i Koniunktur – Państwowego Instytutu Badawczego i utworzeniem Polskiego Instytutu Ekonomicznego, nad którym nadzór sprawuje Prezes Rady Ministrów.

W ramach części 20 – Gospodarka finansowano zadania dotyczące:

- kształtowania warunków podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej;
- podejmowania działań sprzyjających wzrostowi konkurencyjności oraz innowacyjności gospodarki polskiej;

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

² Dz. U. poz. 648.

³ Dz. U. poz. 1491, ze zm.

- formułowania założeń współpracy gospodarczej z zagranicą;
- współpracy z organizacjami międzynarodowymi o charakterze gospodarczym oraz prowadzenia działań w zakresie kształtowania i realizacji zasad wymiany handlowej Unii Europejskiej z krajami trzecimi, w tym w szczególności w ramach wspólnej polityki handlowej Unii Europejskiej;
- promocji gospodarki, w tym wspierania rozwoju eksportu i inwestycji polskich za granicą oraz wspierania napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych;
- kontroli obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi;
- wprowadzania środków administrowania obrotem z zagranicą towarami i usługami, a także sprawy przywozu i wywozu technologii;
- udziału w kształtowaniu polityki Unii Europejskiej w zakresie polityki gospodarczej.

Zadania finansowane ze środków części 20 – Gospodarka w budżecie w układzie zadaniowym ujęte były w ramach pięciu funkcji państwa: 4 – *Zarządzanie finansami państwa i mieniem państwowym*, 6 – *Polityka gospodarcza kraju*, 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i integralność granic*, 12 – *Środowisko* oraz 22 – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*, w pięciu zadaniach, dziewięciu podzadaniach i 17 działaniach.

W części 20 – Gospodarka:

- dochody zaplanowano w wysokości 500 310,0 tys. zł oraz zrealizowano w kwocie 118 435,3 tys. zł, co stanowiło 0,03% ogółu dochodów budżetu państwa,
- wydatki budżetu państwa zaplanowano (po zmianach) w wysokości 555 359,5 tys. zł oraz zrealizowano w kwocie 500 605,7 tys. zł⁴, co stanowiło 0,13% ogółu wydatków budżetu państwa,
- wydatki budżetu środków europejskich zaplanowano w wysokości 614 058,0 tys. zł oraz zrealizowano w kwocie 507 378,8 tys. zł, co stanowiło 0,76% ogółu wydatków budżetu środków europejskich.

Celem kontroli była ocena wykonania budżetu państwa w roku 2018 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części 20 – Gospodarka w związku z wykonywaniem budżetu państwa i planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa. Ocenie podlegały w szczególności:

- działania związane z pobieraniem i egzekucją dochodów budżetowych;
- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych;
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2017 r. w zakresie operacji finansowych;
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*⁵, w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 20 – Gospodarka.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza stanu należności pozostałych do zapłaty;

⁴ Wraz z wydatkami, które nie wygasły z upływem roku budżetowego; według sprawozdania Rb-28 z dnia 18 marca 2019 r.

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm. dalej: *ufp*

- szczegółowa kontrola należności pozostałych do zapłaty u dysponenta trzeciego stopnia;
- analiza stanu zobowiązań;
- kontrola realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków;
- kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 20 – Gospodarka w trakcie roku budżetowego;
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad wydatków budżetowych;
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 20 – Gospodarka limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia;
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw celowych;
- szczegółowa kontrola wybranej próby dotacji udzielonych przez dysponenta głównego;
- szczegółowa kontrola wybranej próby zrealizowanych dochodów dysponenta trzeciego stopnia;
- szczegółowa kontrola wybranej próby zrealizowanych wydatków dysponenta trzeciego stopnia;
- szczegółowa kontrola wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego;
- szczegółowa kontrola wykonania wskaźników rzeczowych ustalonych w budżecie zadaniowym;
- szczegółowa kontrola prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań.

Z dniem 9 stycznia 2018 r. Ministerstwo Rozwoju przekształcono w Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju (dalej: MliR)⁶ oraz utworzono Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii (dalej: MPiT lub Ministerstwo), w skład którego weszły komórki organizacyjne zlikwidowanego Ministerstwa Rozwoju obsługujące sprawy działu *gospodarka* oraz pracownicy obsługujący sprawy tego działu⁷. W konsekwencji zmian zawarto dwa porozumienia:

- z dnia 15 stycznia 2018 r. pomiędzy Dyrektorem Generalnym Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju a Dyrektorem Generalnym Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii w *sprawie tymczasowego trybu pracy Ministerstwa Inwestycji i Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii*, w którym ustalono między innymi, że do czasu wejścia w życie nowych regulacji zachowują moc dotychczasowe zarządzenia, decyzje oraz inne akty wewnętrzne Dyrektora Generalnego Ministerstwa Rozwoju, w tym komórki organizacyjne MR realizują zadania w zakresie swojej dotychczasowej właściwości;
- z dnia 24 stycznia 2018 r., z mocą od dnia 9 stycznia 2018 r., pomiędzy Ministrem Inwestycji i Rozwoju a Ministrem Przedsiębiorczości i Technologii, dotyczące zachowania ciągłości realizacji zadań dysponenta trzeciego stopnia w ramach części 20 – Gospodarka, w tym realizacji budżetu, prowadzenia rachunkowości, sporządzania, podpisywania i przekazywania sprawozdań budżetowych i finansowych oraz realizacji obowiązków pracodawcy, a także korzystania z systemu Quorum w celu prowadzenia rachunkowości, sprawozdawczości i spraw kadrowych. Porozumienia obowiązywały do 30 marca 2018 r., a dla spraw związanych ze sprawozdawczością – do czasu ich zakończenia.

Odrębną kontrolą objęto prawidłowość wykorzystania przez Polski Instytut Ekonomiczny (następca prawny zlikwidowanego Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowego Instytutu Badawczego) dotacji udzielonej przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii, przeznaczonej na wspieranie rozwoju gospodarki i innowacyjności.

⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2018 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju (Dz. U. z 2019 r., poz. 116).

⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2018 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii (Dz. U. poz. 102).

II. Ocena kontrolowanej działalności

1. Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza⁸, że w części 20 – Gospodarka prawidłowo gromadzono bieżące dochody budżetowe. Wydatki z budżetu państwa i z budżetu środków europejskich dokonane zostały w sposób legalny, celowy i gospodarny. Zadania ujęte w planie finansowym MPiT w układzie zadaniowym zostały zrealizowane.

Kontrolą objęto 5,9% kwoty dochodów zrealizowanych w części 20 – Gospodarka i nie stwierdzono nieprawidłowości. Ponadto kontrolą objęto 8,3% wydatków budżetu państwa oraz 50,6% wydatków budżetu środków europejskich. Populacja skontrolowanych wydatków obejmowała: zrealizowane przez dysponenta I stopnia wydatki w grupach ekonomicznych *Dotacje i subwencje*, zrealizowane przez dysponenta III stopnia wydatki pozapłacowe o wartości większej niż 500 zł, a także dobrane celowo wydatki z rezerw budżetu państwa.

Skontrolowane wydatki, z wyjątkiem nierozliczonej dotacji celowej dla Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowego Instytutu Badawczego⁹, zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Prawidłowo przeprowadzono postępowania o udzielenie zamówień publicznych. Nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych¹⁰. Postępowania o zamówienie publiczne były realizowane zgodnie z określonymi w ustawie zasadami przygotowania, przeprowadzenia i udzielenia zamówienia. Prawidłowo zastosowano także wyłączenia stosowania *upzp*. W aktach wewnętrznie obowiązujących określono zasady i tryb postępowania komórek organizacyjnych zarówno w procesie wydatków realizowanych w ramach *upzp*, jak i gdy nie miała ona zastosowania. Regulacje w tym zakresie były przestrzegane.

NIK, negatywnie pod względem rzetelności i celowości oceniła nieskutecznie prowadzone w Ministerstwie działania (do czasu zakończenia kontroli), dotyczące rozliczenia wydatków z dotacji celowej udzielonej IBRKK na realizację zadań związanych z wspieraniem rozwoju gospodarki i innowacyjności. Minister Przedsiębiorczości i Technologii w dniu 17 kwietnia 2019 r. podjął decyzję o odmowie zatwierdzenia sprawozdania merytorycznego i finansowego z wykorzystania środków dotacji celowej, zobowiązując Instytut do jej zwrotu w kwocie 4 060 846,97 zł wraz z odsetkami od dnia 10 kwietnia 2018 r. do dnia zwrotu. PIE w dniu 7 maja 2019 r. przekazał do Ministra Przedsiębiorczości i Technologii wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Kalkulację oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 20 – Gospodarka zawarto w załączniku nr 2 do niniejszej *Informacji*.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2018 r. przez dysponenta części 20 – Gospodarka i sprawozdań jednostkowych Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);

⁸ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej, stosuje się ocenę opisową.

⁹ Dalej: IBRKK lub Instytut

¹⁰ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz.U. z 2018 r. poz. 1986, ze zm.); dalej: *upzp*.

- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1)

oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2018 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne dysponenta części 20 – Gospodarka zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych własnych i podległych dysponentów, Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych dysponenta części 20 – Gospodarka oraz dysponenta III stopnia były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej oraz rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: *sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych i sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym*¹¹.

2. Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli wniosła do Ministra Przedsiębiorczości i Technologii o:

- 1) ustalenie procedur rozliczania dotacji w Ministerstwie, zapewniających zgodność z art. 152 *ufp*;
- 2) rozliczenie dotacji celowej udzielonej Instytutowi Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowemu Instytutowi Badawczemu, z uwzględnieniem ewentualności zwrotu środków. (wniosek nieaktualny, gdyż został zrealizowany decyzją Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 17 kwietnia 2019 r. znak: DNP-IV.0111.3.5.2018, IK.974150) .

¹¹ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 109, ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów: z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773) i z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298, poz. 1793, ze zm.).

III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 20 - Gospodarka

1. Dochody budżetowe

1.1. Realizacja dochodów budżetowych

Zrealizowane dochody w części 20 – Gospodarka wyniosły 118 435,3 tys. zł i były o 76,3% niższe od kwoty planowanej w *ustawie budżetowej na 2018 r.* (500 310,0 tys. zł) oraz o 57,9% niższe od wykonania w 2017 r. (281 279,5 tys. zł). Niezrealizowanie zaplanowanych dochodów nastąpiło z uwagi na brak wpłaty dywidendy za rok 2017 od tych podmiotów, które z dniem 9 stycznia 2018 r. przeszły pod nadzór właścicielski Prezesa Rady Ministrów. Według planu dochody z tytułu wpłat dywidendy w części 20 – Gospodarka miały wynieść 416 000 tys. zł., a faktycznie zostały osiągnięte w wysokości 95,6 tys. zł od spółek innych niż te, od których pierwotnie planowano tego rodzaju dochody na 2018 r.¹² Na etapie konstruowania w 2017 r. planu dochodów na 2018 r. w części 20 zaplanowano dywidendę od siedmiu spółek: PKO Bank Polski SA, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA, Totalizator Sportowy sp. z o.o., Grupa Azoty SA, Grupa Azoty Zakłady Azotowe Puławy SA, INOFAMA SA, PREMA SA. Spółki te przekazano do nadzoru właścicielskiego Ministrowi Przedsiębiorczości i Technologii w trakcie 2018 r. Ponadto w rozdziale 75624 *Dywidendy* uzyskano dochody na kwotę 158,0 tys. zł, stanowiącą zasądzone odsetki od zaległej dywidendy należnej od jednego podmiotu oraz zwrot kosztów postępowania sądowego (dotyczy Kieleckich Kopalni Surowców Mineralnych SA w upadłości z siedzibą w Warszawie).

Wykonanie dochodów w pozostałych działach w części 20 – Gospodarka nastąpiło na poziomie wyższym od planu. Wyższe od zaplanowanych były m.in.: wpłata z części zysku osiągniętego przez Urząd Dozoru Technicznego za 2017 r., zwroty dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem z odsetkami przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu SA (PAIH SA), wpłaty z tytułu rozliczeń z lat ubiegłych w związku z likwidacją WPHI.

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. – w wyniku wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2017 r. w *sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne* oraz późniejszych zmian tego aktu w trakcie 2017 r.¹³ – Minister Rozwoju i Finansów (minister właściwy do spraw gospodarki) wykonywał prawa z akcji i udziałów 212 spółek. Skarb Państwa posiadał w tych spółkach akcje i udziały o szacowanej na dzień bilansowy wartości 28 329 819,1 tys. zł. Z dniem 9 stycznia 2018 r. wszystkie spółki, będące w nadzorze właścicielskim Ministra Rozwoju i Finansów na mocy przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym¹⁴, przeszły pod nadzór Prezesa Rady Ministrów.

W ciągu 2018 r. Prezes Rady Ministrów przekazał¹⁵ Ministrowi Przedsiębiorczości i Technologii nadzór nad 187 spółkami z udziałem Skarbu Państwa. Ostatecznie według stanu na 31 grudnia 2018 r. Minister Przedsiębiorczości i Technologii wykonywał prawa z akcji i udziałów w 169 spółkach (w stosunku do 18 spółek Minister Przedsiębiorczości i Technologii zakończył nadzór właścicielski przede wszystkim z uwagi na wykreślenie ich z KRS lub zbycie udziałów/akcji w ramach realizacji opcji z umowy prywatyzacyjnej). Skarb Państwa posiadał łącznie w tych spółkach akcje i udziały – oszacowane zgodnie z polityką rachunkowości obowiązującą w MPiT – na 1 701 088,8 tys. zł.

Szczegółowym badaniem NIK objęła 46 dowodów księgowych dotyczących dochodów o łącznej wartości 6993,0 tys. zł, co stanowiło 35,7% kwoty dochodów zrealizowanych przez dysponenta

¹² Spółki te przekazano do nadzoru właścicielskiego Ministrowi Przedsiębiorczości i Technologii w trakcie 2018 r.

¹³ Dz. U. poz. 10, ze zm.

¹⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 1182, ze zm.

¹⁵ Pismami z 20 i 27 marca 2018 r. oraz 25 maja 2018 r. i 5 lipca 2018 r.

trzeciego stopnia w części 20 – Gospodarka. Badanie przeprowadzono pod względem prawidłowości i terminowości ustalania należności. Skontrolowane dochody uzyskano przede wszystkim z tytułu opłat za zezwolenia na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości powyżej 18% alkoholu oraz za decyzje wprowadzające zmiany w tych zezwoleniach (zwiększenie limitu). Nieprawidłowości nie stwierdzono. Należności były ustalane prawidłowo, w wysokości określonej w przepisach prawa, decyzji lub umowie. Opłaty były wnoszone przez przedsiębiorców przed wydaniem decyzji przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii. Minister nie wydał w 2018 r. decyzji o cofnięciu zezwolenia na podstawie przesłanek określonych w art. 9⁵ ustawy z 26 października 1982 r. o *wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*¹⁶.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące zrealizowanych dochodów budżetowych zawarto w załączniku nr 3 do niniejszej *Informacji*.

1.2. Należności pozostałe do zapłaty

Na koniec 2018 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 z *wykonania planu dochodów budżetowych*, w części 20 – Gospodarka pozostały do zapłaty należności na kwotę 706 003,4 tys. zł. W porównaniu z należnościami na koniec 2017 r. wykazane należności są mniejsze o 42,5%. Zmniejszenie należności o 522 159,7 tys. zł w stosunku do roku ubiegłego nastąpiło prawie w całości (99,9%) w rozdziale 150095 *Pozostała działalność* (należności przejęte po zlikwidowanym Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców oraz zaległa dywidenda od jednego podmiotu). Wykazanie niższych należności jest wynikiem zmiany sposobu prezentacji należności długoterminowych w sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych. Dyrektor Departamentu Budżetu Gospodarki wyjaśniła, że po dokonaniu ponownej analizy przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej w sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych ujęto wyłącznie te należności, których pierwotny termin płatności przypadał do dnia 31 grudnia 2018 r. Nie ujęto natomiast w tym sprawozdaniu należności wymagalnych w latach następnych. Zaległości na koniec 2018 r. wyniosły 676 945,3 tys. zł, co stanowi 99,0% zaległości wykazanych na koniec 2017 r. Są to przede wszystkim wymagalne należności przejęte po zlikwidowanym Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców.

W MPiT wystąpiły należności z tytułu kar i odszkodowań wynikające z umów, na łączną kwotę 579,7 tys. zł, w tym 16,4 tys. zł u dysponenta głównego i 563,3 tys. zł u dysponenta trzeciego stopnia. Należności w części 20 – Gospodarka w 2018 r. wzrosły o 38,7%, co było spowodowane naliczeniem kar umownych w wysokości 161,7 tys. zł przez dysponenta trzeciego stopnia wobec przedsiębiorcy wykonującego w 2017 r. i 2018 r. remont w budynku Ministerstwa.

Skuteczność i adekwatność działań, podejmowanych przez dysponenta trzeciego stopnia w celu odzyskania zaległości, sprawdzono na próbie trzech zaległości (100% zaległości, które wystąpiły w 2018 r.) na łączną kwotę 674,6 tys. zł. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

2.1. Wydatki budżetu państwa

W *ustawie budżetowej na 2018 r.* ustalono wydatki w części 20 – Gospodarka w kwocie 566 248,0 tys. zł. W trakcie roku, na podstawie decyzji Ministra Finansów, limit wydatków zmniejszono per saldo o kwotę 10 888,5 tys. zł do kwoty 555 359,5 tys. zł. Zmiany wynikały ze zmian organizacyjnych polegających na utworzeniu w 2018 r. Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii oraz przeniesieniu w wyniku podziału Ministerstwa Rozwoju części zadań i środków do Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju.

Wydatki w części 20 – Gospodarka zrealizowano w kwocie 500 605,7 tys. zł (90,1% planu po zmianach). W zrealizowanych wydatkach ujęto kwotę 2255,7 tys. zł wydatków dysponenta

¹⁶ Dz.U. z 2018 r. poz. 2137, ze zm.

III stopnia, które w 2018 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego. W 2018 r. wydatki w części 20 – Gospodarka były o 1 950 032,6 tys. zł, tj. 79,6% niższe niż w 2017 r.

Na wniosek Ministra Przedsiębiorczości i Technologii do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2018 nie wygasają z upływem roku budżetowego¹⁷ włączono wydatki w części – 20 Gospodarka w kwocie 5299,9 tys. zł, w tym wydatki majątkowe w kwocie 808,4 tys. zł i wydatki bieżące w kwocie 4491,5 tys. zł. Wydatki, które na mocy rozporządzenia włączono do wykazu wydatków budżetu państwa, które w 2018 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego spełniały wymagania określone w art. 181 ust. 4 *ufp*.

Do dnia 31 marca 2018 r. tj. w terminie ustalonym w rozporządzeniu, zrealizowano wydatki niewygasające w kwocie 2255,7 tys. zł, w tym wydatki majątkowe w całej planowanej kwocie i wydatki bieżące w kwocie 1447,3 tys. zł (32,2% planowanej kwoty). Natomiast nie zrealizowano wydatków niewygasających w kwocie 3044,2 tys. zł, z tego w wysokości 3004,8 tys. zł przeznaczonej na płatności za analizy i opracowania w programach Przemysł 4.0 i Centrum Kompetencji Przemysłu Przyszłości. Wydatki na analizy i opracowania zrealizowano w kwotach niższych niż planowano z uwagi na: brak wykonawców prac, unieważnienie procedury realizacji zamówienia publicznego na wykonanie usług oraz niższe w porównaniu z szacunkami MPiIT oferty wykonawców.

Na niższe niż zaplanowano wykonanie wydatków, które nie wygasają w 2018 r. z upływem roku budżetowego, wpłynęła również płatność w kwocie 1010,8 tys. zł za opracowanie zleconej przez MPiIT koncepcji Centrum Kompetencji Przemysłu Przeszłości. W dniu 29 marca 2019 r. w Ministerstwie dokonano odbioru tego opracowania i po otrzymaniu od wykonawcy faktury elektronicznej przekazano zlecenie płatności do NBP. Zlecenie płatności przekazano o godzinie 16:58:47, jednak nie zostało ono zrealizowane przez NBP w dniu 29 marca 2019 r., pomimo wydłużenia sesji do godziny 17:00. NBP odnotował otrzymane zlecenie płatnicze MPiIT o godzinie 17:00:09 i zakwalifikował do płatności w dniu 1 kwietnia 2019 r. Termin dokonywania wydatków niewygasających upływał w dniu 31 marca 2019 r., a faktycznie w ostatnim dniu roboczym marca, tj. 29 marca 2019 r.

Odnosząc się do reklamacji złożonej przez MPiIT, Dyrektor Oddziału Okręgowego NBP w Warszawie poinformował MPiIT, że nie zrealizowano zlecenia w dniu ich złożenia tj. 29 marca 2019 r. ponieważ Ministerstwo przekazało zlecenie do realizacji w systemie NBE o godzinie 17:00:09, a więc po godzinie granicznej realizacji zleceń. Zgodnie bowiem z §32 „Regulaminu prowadzenia przez Narodowy Bank Polski rachunków bankowych i świadczenia usługi bankowości elektronicznej” oraz wzorów umów rachunku bankowego, NBP realizuje z bieżącą datą realizacji zlecenia płatnicze w PLN, kierowane na rachunki bankowe prowadzone przez NBP oraz na rachunki bankowe w kraju, złożone z wykorzystaniem NBE przez posiadacza rachunku najpóźniej do godziny 17:00. Natomiast zgodnie z § 31 ust. 1 ww. Regulaminu zlecenia płatnicze złożone, z wykorzystaniem NBE, w dniu operacyjnym po tej godzinie – uznaje się za otrzymane przez NBP w następnym dniu operacyjnym.

NIK oceniła, że brak płatności w kwocie 1010,8 tys. zł z wydatków budżetu państwa, które w roku 2018 nie wygasają z upływem roku budżetowego, narusza art. 44 ust. 3 *ufp*. Wyrażona w tym artykule zasada celowego, racjonalnego i terminowego wydatkowania środków publicznych wymaga doboru takich metod i środków, które zapewnią osiągnięcie założonego celu. Minister Przedsiębiorczości i Technologii nie wywiązał się również z obowiązku, wynikającego z przepisów rozporządzenia w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2018 nie wygasają z upływem roku budżetowego, które nałożyło obowiązek wykonania zadania i zrealizowania wydatku do dnia 31 marca 2019 r. Konsekwencją przekroczenia terminu wydatkowania środków niewygasających było poniesienie wydatku w kwocie 1010,8 tys. zł ze środków wydatków bieżących 2019 r., w którym to roku wydatki te nie były zaplanowane.

¹⁷ Dz. U. poz. 2346

Wydatki zrealizowane przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii – dysponenta III stopnia wyniosły 118 036,8 tys. zł (23,6% wykonanych wydatków). Badaniem objęto 84 wydatki budżetu państwa na kwotę 7288,3 tys. zł, tj. 6,2% wydatków ogółem, z populacji obejmującej pozapłaćcowe wydatki dysponenta III stopnia o wartości powyżej 500 zł. Doboru próby dokonano metodą monetarną. Wydatki były dokonywane zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zobowiązania niewymagalne wyniosły 5704,4 tys. zł i były o 262,7 tys. zł (4,6%) niższe niż w 2017 r.

W 2018 r. Minister Przedsiębiorczości i Technologii, w związku z oszczędnościami w realizacji zadań, w trybie art. 177 *ufp* czterema decyzjami zablokował kwotę 23 087,8 tys. zł, w tym kwotę 17 747,8 tys. zł (3,2% planu po zmianach) wydatków budżetu państwa i kwotę 5340,0 tys. zł (0,9% planu po zmianach) budżetu środków europejskich.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wykonania planu wydatków zawarto w tabeli, stanowiącej załącznik nr 4 do *Informacji*.

W trakcie roku budżetowego Minister Finansów, na wniosek Ministra Przedsiębiorczości i Technologii, zwiększył wydatki budżetu państwa w części 20 ze środków rezerwy ogólnej o kwotę 8500,0 tys. zł oraz o kwotę 30 960,2 tys. zł ze środków rezerw celowych.

Szczegółową kontrolą objęto wykorzystanie wszystkich środków przyznanych z rezerwy ogólnej oraz trzech dobranych celowo wydatków z rezerw celowych z budżetu państwa w łącznej kwocie 14 945,6 tys. zł, tj. 37,9% przyznanych środków z rezerw. Środki z rezerwy ogólnej wykorzystano w całości i zgodnie z przeznaczeniem na program Wsparcia Technologicznego Europejskiej Agencji Kosmicznej.

Środki z rezerw celowych budżetu państwa:

- w kwocie 15 006,3 tys. zł (dwie decyzje Ministra Finansów), przeznaczone na uzupełnienie płatności II i III raty składki do Europejskiej Agencji Kosmicznej, której Rzeczpospolita Polska jest członkiem, wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem w kwocie 14 246,6 tys. zł (tj. 94,9%); pozostałe środki w kwocie 759,8 tys. zł stanowiły oszczędności powstałe na skutek różnic kursowych i zostały w całości zablokowane;
- w kwocie 2432,5 tys. zł, po korekcie decyzji Ministra Finansów dokonanej na wniosek dysponenta części, przeznaczone na realizację poddziałania 3.3.2 POIR *Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand*, zostały wykorzystane w kwocie 699,0 tys. zł (28,7%); niewykorzystane środki zostały częściowo zablokowane – blokadą objęto kwotę 1100,0 tys. zł.

W wydatkach według grup ekonomicznych największe były wydatki bieżące jednostek budżetowych zrealizowane w kwocie 217 781,3 tys. zł (43,5% wydatków ogółem), które przeznaczono głównie na składki do organizacji międzynarodowych, wynagrodzenia osobowe pracowników wraz z pochodnymi oraz zakup materiałów i wyposażenia. Wydatki w pozostałych grupach wyniosły:

- dotacje i subwencje – 162 942,5 tys. zł (32,5%),
- wydatki majątkowe – 112 732,5 tys. zł (22,5%), na które składała się suma wydatków majątkowych ze sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28) w kwocie 111 832,3 tys. zł, wydatków z tytułu współfinansowania projektów z udziałem środków Unii Europejskiej w kwocie 92,1 tys. zł oraz wydatków niewygasających zrealizowanych w I kwartale 2019 r. w kwocie 808,4 tys. zł,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 7149,1 tys. zł (1,4%).

Szczegółową kontrolą objęto dwie dotacje udzielone w łącznej kwocie 58 245,0 tys. zł – dotację podmiotową dla Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (48 000,0 tys. zł) i dotację celową dla

Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowego Instytutu Badawczego (10 245,0 tys. zł). Poddana badaniu kwota dotacji wykorzystana przez beneficjentów (46 575,0 tys. zł) stanowiła 28,6% dotacji udzielonych przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii w 2018 r.

W MPiT nie wprowadzono uregulowań wewnętrznych w zakresie udzielania i rozliczania dotacji ze środków budżetu państwa. Zdaniem Dyrektora Generalnego nie wprowadzono tych uregulowań z uwagi na czytelny podział zadań w procesie rozliczeń dotacji oraz różnorodność beneficjentów i zadań zlecanych przez MPiT.

NIK negatywnie pod względem rzetelności i celowości ocenia podejmowane przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii próby wyegzekwowania od IBRKK dokumentów umożliwiających mu rozliczenie dotacji celowej. Podkreślenia wymaga fakt, iż dotacje są to, podlegające szczególnym zasadom rozliczania, środki z budżetu państwa przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań publicznych (art. 126 *ufp*). Do dnia zakończenia kontroli, Minister nie zatwierdził sprawozdań merytorycznego i finansowego z wykorzystania środków dotacji przez Instytut

Ustalono, że w zawartej z IBRKK umowie o dotację celową poza wskazaniem, że Minister dokona wyboru biegłego rewidenta spośród trzech ofert przedłożonych przez Instytut nie sprecyzowano kryteriów w oparciu o które opracowano by zapytanie ofertowe i dokonanie wyboru trzech biegłych rewidentów. Biegły rewident miał wydać opinię w celu usprawnienia rozliczenia udzielonej dotacji. W konsekwencji wskazany przez Ministra biegły rewident nie wykazał posiadania wymaganego doświadczenia w badaniu rozliczeń dotacji celowych z budżetu państwa.

W ocenie NIK niecelowe i niezgodne z umową było potwierdzenie przez Dyrektora DNP w dniu 9 stycznia 2019 r. prawidłowości zakresu opinii biegłego rewidenta, która nie była oparta na wszystkich wymaganych elementach, zatem nie mogła potwierdzać prawidłowości i celowości wydatkowania środków z dotacji. Zgodnie z umową biegły rewident powinien objąć badaniem sprawozdanie merytoryczne z realizacji celu umowy i sprawozdanie finansowe z poniesienia określonych wydatków (§ 7 ust. 1 i 2). Biegły w raporcie z dnia 30 listopada 2018 r. wskazał, że poddał badaniu wyłącznie sprawozdanie finansowe z wykorzystania dotacji celowej przedstawione przez IBRKK (raport „*Kryteria przeprowadzenia badania*”). W opinii zawartej w raporcie, biegły nie wskazał wielkości badanej próby wydatków, metodologii wyboru próby i dokumentów księgowych objętych badaniem, nie wskazał też, czy objął badaniem wszystkie wydatki poniesione przez IBRKK w ramach czterech tematów. Zgodnie z § 7 ust. 7 pkt. 1 umowy Minister miał otrzymać opinię biegłego rewidenta, „*potwierdzającą posiadanie przez Instytut oryginałów dokumentów stwierdzających poniesienie wydatków (...)*”, biegły potwierdził jedynie oryginały dokumentów „*w zakresie wylosowanej próby*”. Odnosząc się do sprawozdania finansowego, biegły wydał opinię pozytywną (raport „*Wnioski z zastrzeżeniem*”) w zakresie prawidłowości i celowości wydatkowania środków finansowych związanych z realizacją umowy dotacji i celowości wydatkowania środków na realizację zadania. Nie odniósł się natomiast w opinii do prawidłowości wydatków zgodnie z katalogiem kosztów kwalifikowanych i niekwalifikowanych (załączniki nr 7 i nr 8 do umowy). W raporcie z przeprowadzonego badania biegły przedstawił zastrzeżenia do 31 pozycji wydatków w zakresie ich dokumentowania przez Instytut oraz zastrzeżenie odnośnie kwalifikowalności niektórych wydatków na kwotę 15,7 tys. zł.

W ocenie NIK Dyrektor DNP przed potwierdzeniem opinii nie zachował terminu na wezwanie Polskiego Instytutu Ekonomicznego (PIE) do usunięcia nieprawidłowości i złożenia dodatkowych wyjaśnień wynikającego z umowy dotacji celowej. Sprawozdania: merytoryczne i finansowe Dyrektor PIE przekazał Ministrowi Przedsiębiorczości i Technologii w dniu 30 listopada 2018 r. Dyrektor DNP w dniu 9 stycznia 2019 r. wezwał Instytut do usunięcia nieprawidłowości w sprawozdaniach merytorycznym i finansowym oraz przedłożenia poprawionych sprawozdań w sytuacji, gdy termin przesłania takiego wezwania do PIE, wynikający z umowy (§ 7 ust. 8), upłynął w dniu 30 grudnia 2018 r.

Zastępca DNP przekazał kolejne uwagi MPiT do sprawozdania merytorycznego w dniu 7 lutego 2019 r. i do sprawozdania finansowego w dniu 13 marca 2019 r. NIK zauważa, że pomimo niewprowadzenia

w MPiT przepisów wewnętrznych dotyczących rozliczania dotacji udzielanych przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii, w umowie zawartej z IBRKK wprowadzono elementy niezbędne do rzetelnego rozliczenia dotacji i usunięcia nieprawidłowości, w tym uprawnienie do przeprowadzenia kontroli wykorzystania dotacji celowej, z którego nie korzystano.

Wbrew postanowieniom umowy uznaniowo zdecydowano o kolejnym, trzecim wezwaniu Instytutu do przekazania wyjaśnień i skorygowania nieprawidłowości w sprawozdaniu finansowym oraz dokumentacji załączonej do sprawozdania. Pomimo trzech wezwań do usunięcia nieprawidłowości w obydwu sprawozdaniach Minister nie skorzystał z uprawnienia wynikającego z umowy do odmowy zatwierdzenia sprawozdań, które nadal zawierały istotne nieprawidłowości, uniemożliwiające rzetelne rozliczenie dotacji. Według stanu na dzień zakończenia czynności kontrolnych przez NIK w DNP nadal prowadzono proces oceny sprawozdania merytorycznego i finansowego przekazanego przez PIE w celu rozliczenia dotacji celowej udzielonej w 2018 r. oraz określenia kwoty dotacji do zwrotu.

Ustalenia kontroli wskazywały na zagrożenie prawidłowości, w tym terminowości rozliczenia dotacji celowej udzielonej PAIH SA (w kwocie 50 332,0 tys. zł). Uprawnienia w zakresie wykonywania praw z akcji PAIH SA, należących do Skarbu Państwa, od stycznia 2018 r. wykonuje Prezes Rady Ministrów. Natomiast nadzór nad wykonywaniem zleconego PAIH SA zadania promocji polskiej gospodarki, które finansowano z dotacji, pozostaje w kompetencji Ministra Przedsiębiorczości i Technologii.

Transze dotacji celowej dla PAIH SA wypłacono, pomimo tego że sprawozdania kwartalne, nawet po kilkukrotnych uzupełnieniach, nie zawierały pełnych informacji o zadaniach finansowanych z dotacji. W efekcie Minister nie miał możliwości oceny działań PAIH SA w dotowanym zakresie oraz potwierdzenia stopnia realizacji wskaźników zadań finansowanych ze środków dotacji.

Sprawozdanie PAIH SA za I kwartał 2018 r., przekazane 28 czerwca 2018 r., zatwierdzono w dniu 11 października 2018 r. Sprawozdanie za II kwartał, przekazane w dniu 31 lipca 2018 r., zatwierdzono w dniu 5 grudnia 2018 r. Sprawozdanie za III kwartał, przekazane w dniu 31 października, zatwierdzono w dniu 20 marca 2019 r. Czas zatwierdzania sprawozdań wynosił odpowiednio: cztery i po pięć miesięcy. Natomiast sprawozdanie za IV kwartał oraz cały 2018 r. – do dnia zakończenia kontroli nie zostało jeszcze rozliczone (nie upłynął termin). Departament Rozwoju Inwestycji, odpowiedzialny w MPiT za rozliczenie tej dotacji, w dniu 14 marca 2019 r. zwrócił się do PAIH SA o korektę sprawozdań. PAIH SA zobowiązano do przekazania korekty wraz w wyjaśnieniami w zakresie kosztów dotacji poniesionych w IV kwartale oraz przekazanie wymienionych w piśmie dokumentów finansowych. Kolejne transze dotacji były przekazywane po warunkowym zatwierdzeniu sprawozdań za I oraz za II kwartał 2018 r., natomiast sprawozdanie za III kwartał zostało zatwierdzone, mimo że PAIH nie uwzględnił wszystkich uwag Ministerstwa. W opinii Ministra, mimo uwag pracowników MPiT i uzupełnień PAIH SA, sprawozdanie nadal było na „*niskim poziomie merytorycznym*”. NIK wskazała, że złożenie sprawozdań kwartalnych służy jedynie spełnieniu wymogu formalnego do wypłacenia kolejnych transzy dotacji na sfinansowanie zadań realizowanych przez Agencję oraz zagraniczne biura handlowe z zakresu promocji polskiej gospodarki, realizacji inwestycji oraz współfinansowanie realizacji programów finansowanych z udziałem środków europejskich.

Minister – w celu usprawnienia procesu sprawozdawania i rozliczania dotacji – w dniu 21 czerwca 2018 r. przekazał PAIH SA wytyczne wydatkowania środków z dotacji, zobowiązując spółkę do wydatkowania środków zgodnie z ustalonymi m.in. w *ufp* zasadami gospodarowania środkami publicznymi. Wytyczne przekazano z uwagi na fakt, że PAIH realizuje zadania z zakresu polskiej gospodarki, dlatego dla Ministra ważne było, aby realizując te zadania spółka stosowała się do zasad obowiązujących w instytucjach publicznych. Minister skorzystał także z uprawnienia przeprowadzenia kontroli wykorzystania dotacji udzielonej w 2018 r. (Departament Kontroli w MPiT wszczął kontrolę w kwietniu 2019 r.).

Wydatki majątkowe, zaplanowane w *ustawie budżetowej na 2018 r.* w kwocie 120 704,0 tys. zł, decyzjami dysponenta części o przeniesieniu wydatków zwiększono per saldo o 1232,4 tys. zł, do kwoty

121 936,4 tys. zł. W trakcie roku, po analizie potrzeb utworzonego w styczniu 2018 r. Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii, dysponent zrezygnował z dwóch zadań inwestycyjnych (kwota 350,0 tys. zł) i dodał siedem zadań (kwota 2562,1 tys. zł). Dysponent dodał m.in. zadania budowy sieci teleinformatycznej i remontu budynku – siedziby Ministerstwa oraz zakup samochodu o napędzie elektrycznym. Według łącznego sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28) w 2018 r. wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 111 832,3 tys. zł, stanowiącej 91,7% planu po zmianach. Wydatki te dotyczyły głównie dofinansowania inwestycji realizowanych przez przedsiębiorców w ramach *Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011–2023* (kwota 106 415,5 tys. zł) oraz wydatków majątkowych Ministra Przedsiębiorczości i Technologii, jako dysponenta III stopnia (kwota 5049,8 tys. zł).

Wyniki kontroli wykorzystania dotacji celowej przez zlikwidowany Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowy Instytut Badawczy, przeprowadzonej w Polskim Instytucie Ekonomicznym

Zgodnie ze Statutem Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur z dnia 18 kwietnia 2017 r.¹⁸, przedmiotem podstawowej działalności Instytutu były badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych. Instytut miał m.in. zajmować się: badaniami rynku i opinii publicznej, doradztwem w zakresie działalności gospodarczej i zarządzania, wydawaniem książek, czasopism i periodyków, organizacją targów, wystaw i kongresów, działalnością naukową i techniczną oraz edukacyjną, a także wynajmem i zarządzaniem nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi.

Po przekształceniu w państwowy instytut badawczy rozszerzeniu uległ szczegółowy zakres zadań Instytutu określony w Statucie z dnia 22 marca 2018 r. W ramach działalności podstawowej (badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych) Instytut miał także prowadzić prace związane m.in. z: analizami skutków ekonomicznych procesu cyfryzacji produkcji, doskonaleniem zastosowań informatyki w ekonomii, modelowaniem matematycznym oraz opracowywaniem i opiniowaniem standardów ekonomicznych procesów, produktów i usług.

Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o Polskim Instytucie Ekonomicznym, z dniem 22 września 2018 r. Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowy Instytut Badawczy został zlikwidowany. W jego miejsce powołano Polski Instytut Ekonomiczny (PIE), nadzorowany przez Prezesa Rady Ministrów, w imieniu którego działa Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Kontrola NIK przeprowadzona w 2018 r. w zakresie prowadzonej przez Instytut gospodarki finansowej i realizacji wybranych zadań¹⁹ wykazała, że działalność tej jednostki naukowo-badawczej przynosiła straty, nieznajdujące pokrycia nawet w kapitałach własnych.

Podstawowym źródłem finansowania działalności były wynajem powierzchni biurowych oraz dotacje budżetowe, stanowiące swoiste „zamówienia państwowe” na realizację zadań merytorycznych. W stosunku do przychodów z tych źródeł wpływy ze zleceń rynkowych stanowiły niewiele znaczącą pozycję. Łączne wpływy z działalności badawczej i naukowej Instytutu, po uwzględnieniu dotacji, nie przekroczyły w 2017 r. połowy łącznej sumy przychodów. Instytut odnotowywał ujemne wyniki finansowe i miał ograniczoną płynność finansową, a mimo to zwiększane było zatrudnienie i poziom płac. Dyrektor IBRKK w sposób całkowicie nieprzejrzysty podjął jednoosobowo w dniu 12 marca 2018 r., bez udokumentowanej analizy i oceny, decyzję o zawarciu z jednym z dłużników Instytutu

¹⁸ Dokument nieopublikowany.

¹⁹ Kontrola *Gospodarka finansowa i realizacja wybranych zadań przez Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur* (nr ew. 15/2019/S/18/002/KGP) podjęta została z inicjatywy własnej NIK. Przeprowadzono ją w okresie od 31 lipca 2018 r. do 13 listopada 2018 r.
<https://www.nik.gov.pl/plik/id,19851,vp,22465.pdf>

ugody mediacyjnej, na podstawie której Instytut wycofał dwa pozwy o zapłatę łącznie kwoty 463 tys. zł, wraz z odsetkami, oraz zrzekł się wszelkich roszczeń objętych tymi pozwami w zamian za zobowiązanie pozwanego do zapłaty na rzecz Instytutu w ratach kwoty 100 tys. zł oraz zrzeczenie się roszczeń wzajemnych. Dopuszczono ponadto do naruszeń ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁰ i ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi²¹.

W I kwartale 2019 r. w ramach kontroli wykonania budżetu państwa w 2018 r., kontrolą objęto sposób wykorzystania przez IBRKK dotacji celowej otrzymanej z budżetu państwa oraz jej rozliczenie przez PIE – następcę Instytutu²². Ocenie podlegały w szczególności:

- prawidłowość wyboru biegłego rewidenta do rozliczania środków w ramach dotacji celowej;
- wykorzystanie dotacji, w tym prawidłowość dokumentowania wydatków;
- prawidłowość i terminowość sporządzania sprawozdań z realizacji zadań objętych dotacją;
- terminowość i wielkość zwrotu niewykorzystanej lub nieprawidłowo wykorzystanej części dotacji lub odsetek.

W dniu 10 kwietnia 2018 r. Minister Przedsiębiorczości i Technologii zawarł z dyrektorem IBRKK umowę o dotację celową z przeznaczeniem na wykonanie szeregu zadań, z terminem ich ukończenia do 31 grudnia 2018 r., w czterech obszarach tematycznych:

- 1) monitorowanie oraz zapobieganie skutkom zjawisk i wydarzeń mogących stwarzać zagrożenie publiczne w sferze makroekonomicznej, w tym monitorowanie wpływu finansów publicznych na rozwój gospodarki;
- 2) wsparcie dla polityki państwa w obszarze ucyfrowienia procesu produkcji (Przemysł 4.0) oraz wzrostu kompetencji cyfrowych społeczeństwa;
- 3) przygotowanie modeli polityk regionalnych. Etap II;
- 4) organizowanie seminariów, sympozjów i konferencji prezentujących wyniki badań naukowych i analiz ekonomicznych, wspierających innowacyjność i rozwój gospodarczy.

Szczegółowy zakres zadań do realizacji ujętych o obszarach tematycznych został określony w załączniku nr 3 do umowy pt. „Zakres rzeczowo-finansowy Zadania...”. Dla ww. obszarów tematycznych ustalono mierniki realizacji tematów – główne produkty (raporty zawierające podsumowanie wyników badań Instytutu), koszty ich realizacji w powiązaniu z katalogiem kosztów kwalifikowanych i niekwalifikowanych, w tym wysokość dopuszczalnych wydatków w ramach siedmiu kategorii (wynagrodzenia wraz z pochodnymi, inne wynagrodzenia, usługi zewnętrzne, publikacje i raporty, koszty delegacji, zakup urządzeń badawczych, koszty ogólne).

Kwota dotacji celowej ustalona została na 10 245,0 tys. zł, płatna w dwóch transzach po 5122,5 tys. zł, z czego ze środków pierwszej transzy IBRKK otrzymał na realizację czterech obszarów tematycznych: 1) 2286,0 tys. zł, 2) 922,5 tys. zł, 3) 537,5 tys. zł i 4) 1376,5 tys. zł tj. 50% kwot wskazanych w umowie dla poszczególnych tematów. Pierwsza transza dotacji wpłynęła do Instytutu w dniu zawarcia umowy. W okresie realizacji umowy IBRKK nie wystąpił do Ministra o wypłatę drugiej transzy.

W związku z likwidacją IBRKK Minister pisemnie wypowiedział Instytutowi umowę o dotację celową, ze skutkiem natychmiastowym z dniem 21 września 2018 r., który był ostatnim dniem kwalifikowania wydatków Instytutu do wydatków dotacji celowej. W tym samym dniu (20 września 2018 r.) Instytut

²⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 351

²¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 1252, ze zm.

²² Wykorzystanie dotacji przez Polski Instytut Ekonomiczny w ramach kontroli P/19/001 Wykonania budżetu państwa w 2018 r., kontrola nr KGP.410.001.11.2019.

zawarł z Ministrem *Porozumienie w sprawie rozliczenia umowy o dotację celową...*²³ i został wezwany do zwrotu niewydatkowanej kwoty dotacji do dnia 6 października 2018 r. (§ 5 ust. 2 *Porozumienia*).

Instytut został zwolniony z obowiązku złożenia *Sprawozdania Informacyjnego za III kw. 2018 r.* (§ 2 ust. 1 *Porozumienia*). Został skrócony także okres kwalifikowalności wydatków (do 21 września 2018 r.), natomiast *Sprawozdanie merytoryczne* oraz *Sprawozdanie finansowe* wraz z opinią biegłego rewidenta, miały zostać przedłożone Ministrowi do dnia 30 listopada 2018 r. (§ 4 ust. 1 *Porozumienia*).

Instytut został zobligowany również do złożenia Ministrowi trzech ofert na wybór biegłego rewidenta (do 1 października 2018 r.). Rozliczenie dotacji, w tym ocena prawidłowości realizacji zadania oraz prawidłowości i celowości wykorzystania środków, zgodnie z § 1 ust. 2 *Porozumienia*, miały odbyć się na zasadach i w trybie przewidzianym w umowie, z uwzględnieniem postanowień *Porozumienia*. W *Porozumieniu* Instytut oświadczył, że na dzień jego zawarcia wydatkował mniej niż 75% środków dotacji przekazanej w ramach pierwszej transzy.

W wyniku kontroli przeprowadzonej w PIE Najwyższa Izba Kontroli oceniła negatywnie sposób wykorzystania w 2018 r. przez IBRKK dotacji celowej i jej rozliczania przez PIE.

W ocenie NIK, IBRKK przekroczył swoje uprawnienia dokonując samodzielnie rozpatrzenia oferty na wybór biegłego rewidenta i dokonując ich kwalifikacji w opracowanym protokole, który wraz z ofertami przekazał w dniu 17 września 2018 r. do MPiT. Działanie to było niezgodne z § 7 ust. 2 umowy. Z zapisów umowy o dotację celową nie wynikał bowiem wymóg dokonywania przez Instytut kwalifikacji ofert, a tym bardziej opracowywania i przekazywania Ministrowi protokołu z jego przeprowadzenia. Zgodnie z umową Instytut był zobligowany do złożenia w Kancelarii Ogólnej MPiT trzech ofert na wybór biegłego rewidenta, spośród których to Minister miał wybrać biegłego. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie protokołu była b. Zastępca Dyrektora Instytutu.

Ponadto w ocenie NIK przekazany do MPiT protokół z kwalifikacji ofert, sporządzony został nierzetelnie, ponieważ nie zawierał informacji dotyczących przedłużenia terminu składania ofert, terminu wpływu ofert, ich ważności, kryteriów wyboru ofert oraz wyników ich indywidualnych ocen. Nierzetelnie sporządzony protokół, jak i przeprowadzona kwalifikacja ofert, wprowadzała w błąd, co ostatecznie skutkowało wyborem wykonawcy, który nie wykazał wymaganego w zapytaniu ofertowym opracowanym przez Instytut, doświadczenia w rozliczaniu dotacji celowych z budżetu państwa.

NIK negatywnie oceniła rzetelność sporządzania przez PIE sprawozdań finansowych i merytorycznych z realizacji *obszarów tematycznych* objętych umową o dotację celową. W przypadku sprawozdań przedłożonych Ministrowi w dniu 30 listopada 2018 r., a następnie po korekcie w dniu 30 stycznia 2019 r., w żadnym z *obszarów tematycznych* 1–4 wydatki wskazane w sprawozdaniach merytorycznych (łącznie 4037 tys. zł), nie odpowiadały wydatkom przedstawionym przez PIE w sprawozdaniach finansowych (łącznie 4050,7 tys. zł). I tak dla *obszaru tematycznego*:

- 1) wydatki w sprawozdaniu merytorycznym wyniosły 1933,1 tys. zł, a w sprawozdaniu finansowym 1938,1 tys. zł;
- 2) wydatki w sprawozdaniu merytorycznym wyniosły 539,4 tys. zł, a w sprawozdaniu finansowym 534,9 tys. zł;
- 3) wydatki w sprawozdaniu merytorycznym wyniosły 407,8 tys. zł, a w sprawozdaniu finansowym 408,4 tys. zł;
- 4) wydatki w sprawozdaniu merytorycznym wyniosły 1156,7 tys. zł, a w sprawozdaniu finansowym 1169,3 tys. zł.

²³ Dalej *Porozumienie*.

Biegły rewident, przeprowadził badanie sprawozdania finansowego IBRKK z wykorzystania środków dotacji. W raporcie z badania z dnia 30 listopada 2018 r. biegły rewident przedstawił zastrzeżenia do 31 pozycji wydatków w zakresie ich dokumentowania oraz wskazał w poszczególnych obszarach tematycznych i odpowiadających im kategoriom kwoty wydatków niekwalifikowanych, na łączną kwotę 15,7 tys. zł. Biegły ocenił, że ujęte w sprawozdaniu Instytutu wydatki w kwocie 4052,8 tys. zł po korekcie powinny wynosić 4037,0 tys. zł. Biegły rewident wskazał, iż sprawozdanie zostało sporządzone rzetelnie, przedstawia prawidłowo i celowo wydatkowane środki finansowe i wydał opinię pozytywną z zastrzeżeniem. Odnosnie wylosowanej do badania próby wydatków biegły podał, że badanie przeprowadził w oparciu o oryginalne dokumenty księgowe przekazane mu przez Instytut potwierdzające poniesienie wydatków w ramach czterech obszarów tematycznych.

Dyrektor DNP pismem z dnia 9 stycznia 2019 r. poinformował PIE, że zarówno zakres opinii biegłego rewidenta o prawidłowości i celowości wydatkowania środków finansowych pochodzących z dotacji na realizację zakresu rzeczowo-finansowego zadania oraz o prawidłowości i zgodności wydatkowania środków dotacji z katalogiem kosztów kwalifikowanych oraz niekwalifikowanych, jest prawidłowy.

NIK zwraca uwagę, iż opinia biegłego rewidenta nie zawierała informacji na temat wielkości próby ani metodologii doboru próby do badania. W ocenie NIK, przyjęte przez biegłego rewidenta nazewnictwo „wartość rozliczanych rachunków i faktur” nie pokrywa się z nomenklaturą narzuconą przez MPiT we wzorze sprawozdania finansowego (załącznik nr 5 do umowy), który określa „kwotę brutto dokumentu” i „kwotę brutto kwalifikowalną do tematu”.

NIK zwraca ponadto uwagę, że opinia biegłego rewidenta nie odnosi się do badania sprawozdania merytorycznego Instytutu, co wymagane było § 7 ust. 2 umowy o dotację celową.

NIK wskazała także na różnice między wartościami kwot ze sprawozdania finansowego badanego przez biegłego rewidenta (4052,8 tys. zł) z kwotą wynikającą z podsumowania wydatków PIE w sprawozdaniu finansowym z dnia 30 stycznia 2019 r. (4050,7 tys. zł).

Zwrot przez PIE niewykorzystanej części dotacji w dniu 5 października 2018 r. w wysokości 1 061,7 tys. zł (wraz z odsetkami od niewykorzystanej dotacji w wysokości 4982,20 zł), nie odpowiadał kwotom wydatków udokumentowanych przez Instytut zarówno w sprawozdaniu finansowym jak i merytorycznym złożonym w dniu 30 stycznia 2019 r. Nie odpowiadał również rozliczeniu wydatków przez biegłego rewidenta.

W badanych wydatkach NIK stwierdziła poniższe nieprawidłowości:

- dwie umowy zlecenia na łączną kwotę umowną 15 050 zł (brutto) zawarte przez IBRKK nie zawierały warunku uzyskania od wykonawców autorskich praw majątkowych do powstałych utworów oraz prawa do wykonywania zależnego prawa autorskiego i prawa wyrażania zgody na wykonywanie zależnego prawa autorskiego, czym Instytut naruszył § 10 ust. 2 umowy o dotację celową;
- w przypadku 14 umów na usługi doradcze w przedmiocie szeroko pojętego doradztwa naukowego Instytut nie udokumentował efektów świadczonej usługi, a z zapisów umowy i protokołu odbioru prac nie wynikał wykaz obowiązków eksperta, wymagany w katalogu kosztów kwalifikowanych, stanowiącym załącznik nr 7 do umowy o dotację celową;
- w przypadku ośmiu umów (głównie o dzieło) Instytut dokonał wypłaty środków bez protokołów, których obowiązek sporządzenia wynikał wprost z zapisów umowy o dotację celową;
- wypłata wynagrodzenia w kwocie 8610 zł (brutto) biegłemu rewidentowi przed datą uzyskania z DNP opinii o prawidłowym zakresie raportu biegłego, była niezgodna z § 7 ust. 4 umowy dotacyjnej;

- w sześciu zamówieniach realizowanych do kwoty 50,0 tys. zł IBRKK nie określał szacunkowej wartości, co stanowiło naruszenie § 20 i § 21 Regulaminu udzielania zamówień publicznych Instytutu w złotych równowartości kwoty 30 000 euro.²⁴

Do czasu zakończenia czynności kontrolnych w dniu 11 kwietnia 2019 r. Minister nie zatwierdził sprawozdania z wykorzystania środków dotacji. W uwagach do ww. sprawozdania zwrócono się do PIE o przedłożenie sprawozdania zgodnego ze wzorem określonym w załączniku do umowy, wraz z dowodami księgowymi umożliwiającymi weryfikację wydatków sfinansowanych ze środków dotacji.

We wnioskach pokontrolnych do Polskiego Instytutu Ekonomicznego Najwyższa Izba Kontroli wniosła o doprowadzenie dokumentacji dotyczącej wydatków finansowanych ze środków dotacji do stanu zgodnego ze stanem faktycznym i rozliczenie przez PIE dotacji udzielonej IBRKK z uwzględnieniem ewentualności zwrotu środków.

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej na 2018 r. ustalono wydatki budżetu środków europejskich w części 20 – Gospodarka w kwocie 1 592 839,0 tys. zł. W trakcie roku, na podstawie decyzji Ministra Finansów, limit wydatków zmniejszono per saldo o kwotę 978 781,0 tys. zł, do kwoty 614 058,0 tys. zł. Zmiany kwoty planowanych wydatków były wynikiem zmian organizacyjnych związanych z utworzeniem Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii oraz przeniesieniem w wyniku podziału Ministerstwa Rozwoju części zadań finansowanych ze środków europejskich do Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju.

Wydatki ze środków budżetu europejskiego poniesiono w kwocie 507 378,8 tys. zł (82,6% planu po zmianach) na wdrażanie projektów wskazanych w Umowie Partnerstwa 2014–2020, w ramach II i III osi priorytetowej Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014–2020 (PO IR), Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 (PO IŚ) oraz Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014–2020 (PO PC). Wydatki budżetu środków europejskich zrealizowane w 2018 r. przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii (dysponenta III stopnia) wyniosły 25 813,0 tys. zł (53,1% planu po zmianach). Szczegółową kontrolą NIK objęto osiem wydatków zrealizowanych w ramach PO IR projektu pozakonkursowego pn. „*inno_LAB – Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów*” w ramach 2 osi priorytetowej, poddziałania 3.2.2 – *Kredyt na innowacje technologiczne* oraz poddziałania 2.4.2 – *Monitoring Krajowej Inteligentnej Specjalizacji*. Łącznie w okresie kwalifikowalności w 2018 r., zgodnie z planem finansowym, wydano 98 281,3 tys. zł, co stanowiło 19,4% wydatków środków europejskich w części 20 – Gospodarka.

W trakcie roku budżetowego Minister Finansów, na wniosek dysponenta części, zwiększył kwotę wydatków z budżetu środków europejskich o kwotę 158 400,0 tys. zł. Kontrolą objęto wszystkie środki przyznane z rezerwy celowej w zakresie budżetu środków europejskich, przeznaczone:

- w kwocie 8400,0 tys. zł na realizację poddziałania 3.3.2 PO IR – *Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe - Marka Polskiej Gospodarki – Brand*. Środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem w kwocie 3054,8 tys. zł (36,4%); niewykorzystane środki zostały częściowo zablokowane – blokadą objęto 5340,0 tys. zł;
- w kwocie 150 000,0 tys. zł na realizację poddziałania 3.2.2 PO IR – *Kredyt na innowacje technologiczne*. Środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem w kwocie 73 497,6 tys. zł (49,0%) na wypłatę dla Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK). Niewykorzystana kwota 76 502,4 tys. zł nie została objęta blokadą w trybie art. 177 *ufp*, a Minister Przedsiębiorczości

²⁴ *Regulamin* stanowił załącznik nr 1 do Zarządzenia Dyrektora IBRKK z dnia 31 stycznia 2018 r.

i Technologii nie zwrócił się do Ministra Finansów z wnioskiem o korektę decyzji przyznającej środki z rezerwy celowej.

Niższe niż planowano wykorzystanie środków wynikało z uchybień stwierdzonych w trakcie weryfikacji wniosków o płatność złożonych przez beneficjentów, które – pomimo wystąpień BGK – nie zostały terminowo usunięte, co uniemożliwiło dokonanie wypłat w zakładanej wysokości.

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o *niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej*²⁵ BGK wypłaca premię technologiczną w ramach limitu ustalonego na ten cel przez ministra właściwego do spraw gospodarki. Z dniem 9 stycznia 2018 r. Ministerstwo Rozwoju przekształcono w Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju (MliR) oraz utworzono MPiT. Instytucja Zarządzająca PO IR, odpowiedzialna za obsługę finansową wypłaty premii technologicznych w ramach poddziałania 3.2.2 Kredyt na innowacje technologiczne, została umiejscowiona w MliR. Z uwagi na zapisy ustawy o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej w budżecie środków europejskich w części 20 – Gospodarka pozostała kwota 350 000,0 tys. zł planowana na wypłatę w 2018 r. premii technologicznych w ramach poddziałania 3.2.2 PO IR, która następnie została zwiększona o 150 000,0 tys. zł ze środków rezerwy celowej.

NIK oceniła, że w sytuacji niewykorzystania w ramach poddziałania 3.2.2 *Kredyt na innowacje technologiczne* środków rezerwy celowej w kwocie 76 502,4 tys. zł niegospodarne było zaniechanie przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii wystąpienia do Ministra Finansów o skorygowanie decyzji do kwoty, która faktycznie zostanie wykorzystana, albo podjęcia decyzji o zablokowaniu niewykorzystanych środków zgodnie z art. 177 *ufp*. Dopiero w grudniu 2018 r., niemal rok po utworzeniu MPiT, podjęto działania w celu umiejscowienia w jednym urzędzie kompetencji Instytucji Zarządzającej odpowiedzialnej za wdrażanie poddziałania 3.2.2 PO IR i ministra odpowiedzialnego za wyznaczenie limitu finansowania na realizację tego poddziałania. W związku z planowaną zmianą ustawy o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej przeniesienie rozliczeń z MPiT do MliR, w którym umiejscowiono Instytucję Zarządzającą PO IR, powinno nastąpić w drugiej połowie 2019 r.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące zrealizowanych wydatków budżetu środków europejskich zawarto w załączniku nr 6 do niniejszej *Informacji*.

Wydatki na wynagrodzenia zrealizowano w wysokości 75 512,3 tys. zł, co stanowiło 99,8% planu po zmianach. Przeciętne zatrudnienie w części 20 – Gospodarka w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wyniosło 728 osób, natomiast przeciętne wynagrodzenie – 8643,8 zł.

Szczegółowe dane dotyczące zatrudnienia i wynagrodzeń zawarto w załączniku nr 5 do niniejszej *Informacji*.

Zamówienia publiczne

Szczegółową analizą objęto trzy postępowania o udzielenie zamówień publicznych przeprowadzone w 2018 r. w trybie:

- dialogu konkurencyjnego (wydatek finansowany z budżetu środków europejskich) – na świadczenie usług brokera Platformy Elektronicznego Fakturowania;
- zamówienia na usługi społeczne – na świadczenie stałej ochrony fizycznej osób i mienia na terenie nieruchomości pozostających w trwałym zarządzie MPiT;
- zamówienia z wolnej ręki – na dostawę samochodu osobowego o napędzie elektrycznym – segment C (we wcześniej przeprowadzonym przetargu nieograniczonym na dostawę czterech

²⁵ Dz.U. z 2018 r. poz. 141, ze zm. Zgodnie z art. 1 pkt 3 i art. 11 ust. 2 tej ustawy za pomoc w obszarze innowacji i za limit na wypłatę premii technologicznej odpowiedzialny jest minister właściwy do spraw gospodarki.

samochodów, w części dotyczącej samochodu o napędzie elektrycznym nie została złożona żadna oferta).

Powyższych zamówień udzielono na łączną kwotę 18 009,3 tys. zł, a poniesione wydatki z tytułu ich realizacji w 2018 r. wyniosły 2462,1 tys. zł (dwie umowy zostały zawarte na okres dłuższy niż do końca 2018 r.). Nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*²⁶. Skontrolowane zamówienia służyły realizacji zadań jednostki. Wysokość wypłaconego wykonawcom wynagrodzenia wynikała z zawartych umów (dwóm wykonawcom zostały naliczone kary umowne w trakcie realizacji zamówień).

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W układzie budżetu zadaniowego w ramach części 20 – Gospodarka realizowano pięć funkcji, pięć zadań, dziewięć podzadań i 17 działań.

Szczegółowym badaniem NIK objęto cztery podzadania ujęte w układzie zadaniowym budżetu, dobrane w sposób celowy spośród zadań istotnych z punktu widzenia prowadzonej działalności i wydatkowanych środków, tj. 6.1.2 – *Tworzenie warunków do zwiększania innowacyjności przedsiębiorstw*, 6.1.3 – *Współpraca gospodarcza z zagranicą i promocja gospodarki polskiej za granicą*, 6.1.4 – *Wsparcie projektów inwestycyjnych w ramach funkcji państwa 6 – Polityka gospodarcza kraju oraz 11.4.1 – Mobilizacja gospodarki w ramach funkcji państwa 11 – Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*. Badanie prowadzono pod względem prawidłowości określenia mierników przyjętych do pomiaru stopnia realizacji tych podzadań oraz stopnia osiągnięcia przyjętych dla tych podzadań celów i mierników. Stopień osiągnięcia celów poszczególnych podzadań przedstawiał się następująco:

- celem podzadania 6.1.2 było zapewnienie reprezentacji interesów polskich małych i średnich przedsiębiorców na forum międzynarodowym oraz upowszechnianie polskich osiągnięć i doświadczeń z zagranicą, zaś miernik *procentowy udział przedsiębiorstw ponoszących nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle* osiągnął wartość 14,9% wobec zaplanowanej nie mniej niż 14,9%;
- celem podzadania 6.1.3 było zrównoważenie wymiany handlowej i wzrost polskiego eksportu, zaś miernik *eksport per capita* osiągnął wartość 5,8 tys. euro wobec zaplanowanej nie mniej niż 5,4 tys. euro;
- celem podzadania 6.1.4 było zapewnienie warunków do tworzenia nowych miejsc pracy, zaś miernik *liczba nowych miejsc pracy utworzonych w danym roku dzięki systemowi wsparcia inwestorów* osiągnął wartość 5978 wobec zaplanowanej 2950;
- celem podzadania 11.4.1 było utrzymanie potencjału produkcyjnego niezbędnego do realizacji zwiększonych potrzeb MON, MSWiA, MS i ABW w zakresie dostaw i remontów sprzętu wojskowego, zaś miernik *współczynnik pokrycia kosztów dotacją* osiągnął wartość 46% wobec zaplanowanej 78%.

Na realizację wymienionych podzadań wydatkowano 844 092,2 tys. zł, tj. 83,9% ogółu wydatków w części 20 – Gospodarka. Plan wydatków poszczególnych podzadań zrealizowano odpowiednio na poziomie: 1) 83,1%, 2) 88,6%, 3) 92,6% oraz 4) 100%.

Przyjęte mierniki były adekwatne i wystarczające do oceny skuteczności wybranych podzadań oraz osiągnięcia założonych celów.

Wartości mierników przyjęte dla podzadań 6.1.2, 6.1.3 i 6.1.4 zostały osiągnięte (odpowiednio na poziomie 100,7%, 116,0% i 117,5%), natomiast dla podzadania 11.4.1 *Mobilizacja gospodarki*

²⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 1986, ze zm.

miernik *współczynnik pokrycia kosztów dotacją* osiągnął wskaźnik 46% wobec zaplanowanego 78% przy wykonaniu całości zaplanowanych ww. wydatków. Przyjęty miernik wskazuje stopień sfinansowania ze środków dotacji kosztów ponoszonych przez przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym w związku z utrzymywaniem przez nich mocy produkcyjnych lub remontowych, niezbędnych do realizacji zadań wynikających z *Programu mobilizacji gospodarki* (PMG).

W 2018 r. Minister Przedsiębiorczości i Technologii udzielił dotacji 12 przedsiębiorcom o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym, dla których był organem organizującym i nadzorującym realizację zadań na rzecz obronności państwa. Łączna kwota zaplanowanych i udzielonych dotacji wyniosła 25 500,0 tys. zł i pokryła 46% kosztów poniesionych przez przedsiębiorców na utrzymywanie mocy produkcyjnych lub remontowych niezbędnych do wykonywania zadań wynikających z PMG. Oznacza to, że cel poddziałania, określony jako *utrzymanie potencjału produkcyjnego*, został osiągnięty. Ze względu na niewystarczające środki budżetowe przedsiębiorcy (podobnie jak w latach poprzednich), finansowali część kosztów zadań nałożonych na nich przez Ministra ze środków własnych. W 2018 r. poniesione przez 12 przedsiębiorców koszty realizacji zadań wynikających z PMG wyniosły łącznie 54 860 tys. zł. Według wyjaśnień²⁷ Dyrektora Departamentu Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w MPiT (DZK) przedsiębiorcy nie sygnalizowali zagrożeń związanych z niepełnym sfinansowaniem kosztów realizacji PMG. Ponadto Dyrektor DZK wyjaśnił, iż corocznie przy planowaniu wydatków na realizację zadań w zakresie mobilizacji gospodarki uwzględniane są wartość miernika oraz wysokość kosztów poniesionych przez przedsiębiorców w roku poprzednim. Informacje w tym zakresie przekazywane są corocznie do Ministra Obrony Narodowej jako koordynatora opracowania PMG oraz organu odpowiedzialnego za podział limitu wydatków obronnych – zgodnie z notą budżetową.

3. Sprawozdawczość

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych łącznych sprawozdań za 2018 r. przez dysponenta części 20 – Gospodarka i sprawozdań jednostkowych dysponenta części 20 – Gospodarka oraz dysponenta trzeciego stopnia części 20 – Gospodarka:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2018 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 20 – Gospodarka na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

²⁷ Pismo z dnia 2 kwietnia 2019 r. znak DZK-I.0810.4.2019.RC.

Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Skontrolowane sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że od 9 stycznia do 14 maja 2018 r. księgi rachunkowe MPiT prowadzone były przy wykorzystaniu systemu finansowo-księgowego Quorum, zainstalowanego w MliR. Do dnia migracji bazy danych dokumenty dysponenta trzeciego stopnia części 20 – Gospodarka ewidencjonowane były we wspólnych rejestrach byłego Ministerstwa Rozwoju. Po przeniesieniu baz danych z zasobów MliR w systemie finansowo-księgowym MPiT widoczne były nadal rejestry, w których ujęte zostały dokumenty części 34 – Rozwój regionalny. Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu Budżetu Gospodarki²⁸, określenie łącznej wartości zapisów księgowych dotyczących części 34 – Rozwój regionalny w dziennikach częściowych dysponenta trzeciego stopnia części 20 – Gospodarka nie jest możliwe, mimo że Ministerstwo posiada dane dokumentów wspólnych z tych rejestrów, ponieważ dane te nie były uzgadniane z MliR.

Według wyjaśnień Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego²⁹ w Ministerstwie zdecydowano się na zastosowanie wyżej opisanego rozwiązania z powodu poprawności funkcjonowania bazy, bowiem usunięcie z bazy pewnych elementów w trakcie trwania roku budżetowego wiązałoby się z ryzykiem wystąpienia błędów, które mogłyby mieć negatywny wpływ na prawidłowość sporządzanych sprawozdań okresowych.

W ocenie NIK powyższa argumentacja nie jest przekonująca, ponieważ w wyniku przyjętego w Ministerstwie sposobu przeniesienia baz danych z zasobów MliR do MPiT, mającego na celu prawidłowy przebieg migracji, naruszono zasadę podmiotowości, z której wynika między innymi obowiązek określony w art. 13 ust. 4 pkt 1 ustawy o rachunkowości. Przepis ten stanowi, iż księgi rachunkowe, z uwzględnieniem techniki ich prowadzenia, powinny być trwale oznaczone nazwą jednostki, której dotyczą. W konsekwencji nie jest możliwe uzgodnienie obrotów zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej sporządzonego na dzień 31 grudnia 2018 r. z obrotami dzienników częściowych dysponenta trzeciego stopnia części 20 – Gospodarka, co stanowi naruszenie art. 18 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

NIK zauważa ponadto, że zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o rachunkowości bez względu na technikę prowadzenia ksiąg rachunkowych dziennik powinien umożliwiać uzgodnienie jego obrotów z obrotami zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej.

²⁸ Pismo z dnia 28 marca 2019 r. znak IK 960717.

²⁹ Pismo z dnia 29 marca 2019 r. znak IK 961735.

IV. Informacje dodatkowe

Najwyższa Izba Kontroli skierowała następujące wystąpienia pokontrolne:

- w dniu 29 kwietnia 2019 r. do Ministra Przedsiębiorczości i Technologii,
- w dniu 26 kwietnia 2019 r. do Dyrektora Polskiego Instytutu Ekonomicznego.

Dyrektor Generalny Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii w dniu 20 maja 2019 r. działając z upoważnienia Ministra złożył zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego. Prezes Najwyższej Izby Kontroli postanowił odmówić przyjęcia zgłoszonych zastrzeżeń jako wniesionych przez osobę nieuprawnioną.

Polski Instytut Ekonomiczny w dniu 17 maja 2019 r. złożył zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego. Dyrektor Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK postanowił odmówić przyjęcia zgłoszonych zastrzeżeń jako wniesionych przez osobę nieuprawnioną.

Załączniki

Załącznik 1. Wykaz jednostek objętych kontrolą

Lp.	Nazwa jednostki	Osoba odpowiedzialna za kontrolowaną działalność		Ocena kontrolowanej działalności*
		Imię i nazwisko	Pełniona funkcja	
1.	Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii	Jadwiga Emilewicz	Minister Przedsiębiorczości i Technologii	O
2.	Polski Instytut Ekonomiczny	Bogusław Bławat	Dyrektor Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur	N
		Piotr Arak	Dyrektor Polskiego Instytutu Ekonomicznego	

* Użyty skrót oznacza: P – ocena pozytywna, O – ocena opisowa, N – ocena negatywna

Załącznik 2. Kalkulacja oceny ogólnej w części 20 – Gospodarka

Oceny wykonania budżetu w części 20 – Gospodarka dokonano, stosując kryteria³⁰ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2018 roku³¹.

Dochody D : 118 435,3 tys. zł

Wydatki (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich) W : 1 007 984,5 tys. zł

Łączna kwota (kwota dochodów + kwota wydatków) G : 1 126 419,8 tys. zł

Waga dochodów w łącznej kwocie $Wd = D : G$ $Wd = 0,1051$

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G$ $Ww = 0,8949$

Nieprawidłowości w dochodach: brak

Ocena cząstkowa dochodów: pozytywna (5)

Nieprawidłowości w wydatkach: 5071,6 tys. zł, tj. 0,503% wydatków, z tego:

4060,8 tys. zł niezwrócona kwota dotacji udzielonej IBRKK

1010,8 tys. zł wydatki niewygasające zrealizowane po terminie

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości w rozliczaniu przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii dotacji udzielonej IBRKK oraz w wykorzystaniu tej dotacji, stwierdzone w odrębnej kontroli przeprowadzonej w PIE – obniżono ocenę o dwa punkty.

Ocena cząstkowa wydatków: pozytywna (3)

$\text{ŁO} = 5 \times 0,1054 + 3 \times 0,8946 = 3,2108$, co w przybliżeniu daje wynik 3.

Łączna ocena dochodów i wydatków ŁO : **opisowa (3)**

Opinia o sprawozdaniach: **pozytywna**

Ocena ogólna: **opisowa**

³⁰ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

³¹ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>.

Załącznik 3. Dochody budżetowe w części 20 – Gospodarka

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018		05:03	05:04
		Wykonanie	Ustawa ¹	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem² część 20 – Gospodarka, w tym:	281 279,5	500 310,0	118 435,3	42,1	23,7
1.	Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	144 521,0	34 030,0	45 709,4	31,6	134,3
1.1.	Rozdział 15011 Rozwój przedsiębiorczości	2,1	0,0	18 487,5	880 357,1	-
1.2.	Rozdział 15012 Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	36 335,4	21 300,0	727,1	2,0	3,4
1.3.	Rozdział 15014 Wsparcie finansowe inwestycji	9 203,5	9 000,0	15 651,3	170,1	173,9
1.4.	Rozdział 15078 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	0,0	130,0	38,5	-	-
1.5.	Rozdział 15079 Pomoc zagraniczna	0,2	0,0	0,0	-	-
1.6.	Rozdział 15080 Działalność badawczo-rozwojowa	0,0	0,0	38,9	-	-
1.7.	Rozdział 15095 Pozostała działalność	98 872,8	3 600,0	10 766,1	10,9	299,1
2.	Dział 500 Handel	660,1	26,0	9 535,2	1 444,5	36 673,8
2.1.	Rozdział 50005 Promocja eksportu	660,1	26,0	9 535,2	1 444,5	36 673,8
3.	Dział 710 Działalność usługowa	31 741,1	31 776,0	34 300,9	108,1	107,9
3.1.	Rozdział 71095 Pozostała działalność	31 741,1	31 776,0	34 300,9	108,1	107,9
4.	Dział 750 Administracja publiczna	22 983,9	18 478,0	26 846,4	116,8	145,3
4.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	18 697,2	18 360,0	19 552,6	104,6	106,5
4.2.	Rozdział 75057 Placówki zagraniczne	4 154,1	118,0	7 293,8	175,6	6 181,2
4.3.	Rozdział 75095 Pozostała działalność	132,6	0,0	0,0	0,0	-
5.	Dział 752 Obrona narodowa	0,7	0,0	1 786,1	255 157,1	-
	Rozdział 75212 Pozostałe wydatki obronne	0,0	0,0	4,8	-	-
5.1.	Rozdział 75215 Zadania związane z utrzymaniem mocy rezerwowych ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	0,7	0,0	1 781,3	254 471,4	-
6.	Dział 756 Dochody od osób prawnych, osób fizycznych i innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	81 372,6	416 000,0	253,7	0,31	0,06
6.1.	Rozdział 75624 Dywidendy	81 372,6	416 000,0	253,7	0,31	0,06
7.	Dział 801 Oświata i wychowanie	0,2	0,0	3,6	1 800,0	-
7.1.	Rozdział 80142 Ośrodki szkolenia, dokształcania i doskonalenia kadr	0,2	0,0	3,6	1 800,0	-

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2018 (Dz. U. z 2018 r. poz. 291).

Załącznik 4. Wydatki budżetu państwa w części 20 – Gospodarka

Lp.	Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.				06:03	06:04	06:05
		Wykonanie	Ustawa ¹	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	6a ²	7	8	9
	Ogółem część 20 – Gospodarka, w tym:	2 450 638,3	566 248,0	555 359,5	500 605,7	498 350,0	20,4	88,04	90,1
2.	Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	2 060 001,3	310 509,0	298 560,3	278 829,7		13,5	89,8	93,4
2.1.	Rozdział 15011 Rozwój przedsiębiorczości	2 861,5	1 800,0	2 455,1	2 200,2		76,9	122,2	89,6
2.2.	Rozdział 15012 Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	73 735,0	87 606,0	65 652,1	56 924,7		77,2	65,0	86,7
2.3.	Rozdział 15013 Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki i przedsiębiorczości	2,4	-	-	-		-	-	-
2.4.	Rozdział 15014 Wsparcie finansowe inwestycji	89 575,5	130 000,0	130 000,0	120 520,4		134,5	92,7	92,7
2.5.	Rozdział 15080 Działalność badawczo-rozwojowa	52 151,8	40 285,0	69 841,5	68 975,3		132,3	171,2	98,8
2.6.	Rozdział 15095 Pozostała działalność	1 841 675,0	50 818,0	30 611,7	30 209,0		1,6	59,4	98,7
3.	Dział 500 Handel	195 475,1	63 861,0	65 475,5	62 495,0		32,0	97,9	95,5
3.1.	Rozdział 50005 Promocja eksportu	195 475,1	63 861,0	65 475,5	62 495,0		32,0	97,9	95,5
4.	Dział 750 Administracja rządowa	170 215,2	166 129	165 592,6	133 655,6		78,5	80,5	80,7
4.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	107 747,6	125 484,0	136 000,6	115 052,9	2 255,7	106,8	91,7	84,6
4.2.	Rozdział 75057 Placówki zagraniczne	62 467,5	40 645,0	24 225,1	16 939,1		27,1	41,7	69,9
4.3.	Rozdział 75095 Pozostała działalność	-	-	5 366,9	1 663,6		-	-	31,0
5.	Dział 752 Obrona narodowa	24 946,7	25 749,0	25 749,0	25 625,4		102,7	99,5	99,5
5.1.	Rozdział 75212 Pozostałe wydatki obronne	146,7	249,0	249,0	125,4		85,5	50,4	50,4
5.2.	Rozdział 75215 Zadania związane z utrzymaniem mocy rezerwowych ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych RP	24 800,0	25 500,0	25 500,0	102,8		102,8	100,0	100,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

1) Ustawa budżetowa na rok 2018 (Dz. U. poz. 291).

2) Wydatki niewygasające.

Załącznik 5. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 20 – Gospodarka

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.			Wykonanie 2018 r.			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
		osób ²	tys. zł	zł	osób ²	tys. zł	zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem wg statusu zatrudnienia³⁾, w tym:	897	82 321,2	7 647,8	728	75 512,3	8 643,8	113,0%
	osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	148	10 315,6	5 808,3	125	8 952,0	5 968,0	102,7%
	osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	3	652,9	18 136,9	6	697,7	9 689,7	53,4%
	członkowie korpusu służby cywilnej	586	59 306,6	8 433,8	560	61 538,5	9 157,5	108,6%
	członkowie służby zagranicznej niebędący członkami korpusu służby cywilnej	160	12 046,2	6 274,0	37	4 324,1	- ³⁾	- ³⁾
1.	Dział 750 Administracja publiczna	897	82 321,2	7 647,8	728	75 512,3	8 643,8	113,0%
1.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej według statusu zatrudnienia, w tym:	670	66 185,9	8 232,1	661	69 983,8	8 823,0	107,2%
	osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	81	6 226,4	6 405,8	97	7 867,8	6 759,3	105,5%
	osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	3	652,9	18 136,9	4	577,5	12 030,9	66,3%
	członkowie korpusu służby cywilnej	586	59 306,6	8 433,8	560	61 538,5	9 157,5	108,6%
1.2.	Rozdział 75057 Placówki zagraniczne według statusu zatrudnienia, w tym:	227	16 135,3	5 923,4	47	5 024,9	- ⁴⁾	- ⁴⁾
	osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	67	4 089,2	5 086,0	10	700,7	- ⁴⁾	- ⁴⁾
	osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	160	12 046,2	6 274,0	37	4 324,1	- ⁴⁾	- ⁴⁾
1.3.	Rozdział 75095 Pozostała działalność według statusu zatrudnienia, w tym:	-	-	-	20	503,7	- ⁵⁾	-
	osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	-	-	-	18	383,5	- ⁵⁾	-
	członkowie służby zagranicznej niebędący członkami korpusu służby cywilnej	-	-	-	2	120,2	- ⁵⁾	-

Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdania Rb-70 zweryfikowanych przez NIK.

- 1) Zgodnie z przepisami § 17 pkt 11 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa stanowiącej załącznik nr 34 do rozporządzenia Ministra w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy (§ 401-405 oraz § 406 dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, a dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tylko w zakresie dotyczącym nagród i zapomóg i § 407 klasyfikacji budżetowej).
- 2) W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.
- 3) Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.
- 4) Ze względu na stopniową likwidację WPHI prezentowanie danych jest bezcelowe. Z dniem 31 stycznia 2018 r. zlikwidowano WPHI w: Kijowie, Bukareszcie, New Delhi, Helsinkach, Zagrzebiu, z dniem 28 lutego 2018 r. WPHI w: Tokio, Kuala Lumpur, Oslo, Pekinie, Sofii, z dniem 31 marca 2018 r. WPHI w: Algierze, Dublinie, Sztokholmie, Bernie, z dniem 30 kwietnia 2018 r. WPHI w: Moskwie, Kairze, Wilnie, Johannesburgu, Londynie oraz z dniem 31 maja 2018 r. WPHI w: Mińsku, Nowym Jorku, Madrycie i Atenach
- 5) Ze względu na proces tworzenia Biura Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, prezentowanie danych jest bezcelowe.

Załącznik 6. Wydatki budżetu środków europejskich w części 20 – Gospodarka

Lp.	Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.		6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Ustawa ¹	Budżet po zmianach				Wykonanie
		w tys. zł						%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 20 – Gospodarka, w tym:	966 142,3	1 592 839,0	614 058,0	507 378,8	52,5	31,9	82,6
1.	Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	887 243,0	1 428 376,0	538 276,0	460 819,7	51,9	32,3	85,6
1.1.	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	1 854,3	-	-	-	-	-	-
1.2.	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	885 388,7	1 428 376,0	538 276,0	460 819,7	51,9	32,3	85,6
2.	Dział 500 Handel	60 790,6	114 751,0	27 199,0	20 746,1	34,1	18,1	76,3
2.1.	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	60 790,6	114 751,0	27 199,0	20 746,1	34,1	18,1	76,3
3.	Dział 750 Administracja publiczna	18 108,7	49 712,0	48 583,0	25 813,0	142,5	51,9	53,1
3.1.	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	3 896,7	9 364,0	8 311,5	4 686,3	120,3	50,0	56,4
3.2.	Program Operacyjny Polska Cyfrowa	14 173,6	39 476,0	39 399,5	20 821,0	146,9	52,7	52,8
3.3.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	38,4	872,0	872,0	305,7	796,2	35,1	35,1

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej, rocznego sprawozdania RB-28 Programy z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej – po weryfikacji przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2018 (Dz. U. z 2018 r. poz. 291)

Załącznik 7. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Minister Przedsiębiorczości i Technologii
9. Dyrektor Polskiego Instytutu Ekonomicznego
10. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
11. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
12. Komisja do Spraw Energii i Skarbu Państwa Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
13. Komisja Gospodarki i Rozwoju Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej